

GRUP DEL MEDICAMENT

4ª XARRADA DEL GRUP DEL MEDICAMENT

"Medicamentos, médicos, pacientes y sociedad: una mezcla a veces insana"

El passat dissabte 5 d'abril del present any (2008), va tindre lloc a la seu de la SVMFiC la quarta "Xarrada-Taller farmacològic" organitzada pel Grup del Medicament. En aquesta ocasió el tema va ser impartit per Juan Gervás, metge general de Canencia de la Sierra, Garganta de los Montes y el Cuadrón (Madrid), i membre del Grupo CESCA, amb el lema: **"Medicamentos, médicos, pacientes y sociedad: una mezcla a veces insana"**.

El taller va tindre una durada de 4,30 hores i va ser dirigit pel mateix Juan Gervás, en companyia de la seua dona Mercedes Pérez, també metge de família, i el tema de fons va ser la medicalització de la vida, partint de la tesi que d'ella en són responsables múltiples agents: la societat, els mitjans de comunicació, els poders econòmic de la indústria, però també els pacients i, com no, els propis metges. El taller va comptar amb una gran audiència, ja que van assistir 37 persones, entre membres del Grup del Medicament i diferents convidats (altres metges de família, residents de MFYC, un resident de salut pública, una infermera i un farmacèutic d'APS).

El taller va començar amb una exposició de Juan Gervás de noranta minuts, on va parlar sobre: la medicalització de la vida, de la qual no sols som responsables els metges, sinó també molts altres agents socials, sobre la ignorància com a professionals de les conseqüències de les nostres pròpies actuacions que en ocasions es tradueixen en morts, com ha estat el cas de la cerivastatina, i sobre la relació amb la indústria farmacèutica (IF), que va defensar com a possible i necessària, sempre que es basara en quatre supòsits bàsics: decència, transparència, independència i proporcionalitat.

Com a motius de fons de la medicalització de la nostra societat en va esmentar tres de bàsics: 1) canvis en el focus, al passar de les preguntes importants en salut a les no rellevants (p.e. s'ha passat d'intentar disminuir el risc d'hemorràgies gastrointestinals per AINE, a una suposada

Juan Gervás departint amb alguns assistents

"protecció" de l'estómac dels pacients de la majoria de les recomanacions farmacològiques dels metges, 2) la por als riscos judicials, i 3) la pràctica de l'error per excés, o "quan més millor", que implica que avui en dia, quan el clínic s'enfronta a algun dubte, habitualment opta per demanar més proves o realitzar més intervencions, iniciant així l'anomenada "cascada diagnòstico-terapèutica", de nefastes conseqüències.

Un altre des aspectes recurrents durant la xarrada va ser el de la Prevenió Quaternària, terme encunyat per Marc Jamouille, metge general belga, que es defineix com "la intervenció que evita o atenua les conseqüències de l'activitat innecessària del sistema sanitari", i que per tan pretén evitar els freqüents efectes adversos del sistema sanitari.

Alguns dels autors més esmentats van ser:

Marc Jamouille. Creador del concepte de "Prevenió quaternària".

Peter Mansfield, director de Healthyskepticism (<http://www.healthyskepticism.org/>).

Sidney Wolf. Autor del llibre de contrainformació sobre medicaments dirigit als usuaris: *Worst Pills, Best Pills* (http://www.amazon.com/gp/reader/0743492560/ref=sib_dp_pt#reader-link).

Iona Heath, metge de família i columnista habitual de la revista BMJ (<http://www.bmj.com/cgi/content/full/334/7589/341>)

En un moment de la Xarrada a la seu de la SVMFiC

Petr Skrabanek.. Càustic evidenciòleg Txec ja finit, deixeble d'Ivàn Illich, i ferotge combatent de la moderna medicina preventivista, que a base de la determinació dels riscos individuals, ha acabat per aconseguir que ja no hi haja cap persona sana (<http://www.bmj.com/cgi/content/full/336/7645/673-a>).

Algunes pàgines web recomanades van ser:

- "Public Citizens" (<http://www.citizen.org/>). Pàgina independent americana que pretén "promoure un ús més segur dels medicaments i de la salut pública".

"Nogracias". Organització espanyola filial de la "Nofreelunch" i associada amb la italiana "Nograciepagio".

(http://www.nogracias.eu/v_juventud/apartados/pl_entidades.asp?te=5015)

Llista de dsitribució: Medfam.

(<http://perso.wanadoo.es/ernestobarrera/MEDFAM-APS.html>)

A continuació el Dr. **Juan Simó** va presentar les dades d'un estudi propi on desmunta el mite de l'esbalafiament en medicaments en recepta en el sistema públic, així com dades comparatives entre l'increment del cost del medicaments prescrits en recepta en front del cost generat per la medicació hospitalària (molt superior). També va presentar dades sobre de les desigualtats en la despesa farmacèutica entre comunitat riques i pobres de l'Estat Espanyol.

En la segona part del taller, cinc membres del

Grup del Medicament van resumir sengles articles de Juan Gervas. Cada presentació durava deu minuts i anava seguida d'un debat també de deu minuts, que moderava el propi J, Gervas.

Després de la Xarrada-Taller es va realitzar l'habitual "**Àpat de Germanor**" en un restaurant de la platja, al final de la qual es va fer lliurament a J Gervas i a la seua senyora d'un regal (un típic socarrat de Paterna) com a record de la seua desinteressada presència a València. L'acte va acabar amb la ja també tradicional "**Rifa d'un llibre**" entre tots els assistents al dinar, que en aquest cas va ser "*Los ensayos*" de M Montaigne.

Bibliografía del propi Juan Gervás utilizada per a la Xarrada-Taller

Uso y abuso del poder médico para definir enfermedad y factor de riesgo, en relación con la prevención cuaternaria. Gac Sanitaria 2006; 20(Supl 3):66-71.

El resultado intermedio como problema clínico y de salud pública. A propósito de la mortalidad por cervastatina. Med Clin(Barc) 2002;119 (7):254-9..

Los pacientes son el combustible del sistema sanitario (o así parece, al menos) Gestión Clínica y Sanitaria 2007;1:31. [Resumen comentado del artículo: Fleetcroft R, Cookson R. Do the incentive payments in the new NHS contract for primary care reflect likely population health gains? J Health Serv Res Polcy 2006;11:27-31].

La clave para mejorar la clínica: más calidad con el mínimo de cantidad. Gac Med Bilbao 2006; 103:46-7.

Falsas promesas de eterna juventud en el siglo XXI. Gilgamesh redivivo. FMC 2008; 15(1):1-3.

Malicia sanitaria y prevención cuaternaria. Gac Med Bilbao 2007;104:93-6..